

BILDANDE AV NATURRESERVATET RISINGE BÖKESKOG I VÄXJÖ KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen i Kronobergs län föreskriver med stöd av 7 kap. 4–6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) följande:

Området Risinge Bökeskog förklaras som naturreservat. Gräns för naturreservatet ska vara den gräns som anges i bifogad karta (bilaga 1).

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet.

Markägare och annan sakägare ska tåla de inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheten samt tåla visst intrång som framgår av A- och B-föreskrifterna i Länsstyrelsens beslut. Allmänheten har att iaktta de ordningsföreskrifter inom reservatet som benämns C-föreskrifter i Länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252).

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att:

- vårda och bevara naturmiljöer och arter knutna till en äldre bokskog så att den biologiska mångfalden bevaras och stärks,
- områdets skogar ska bevaras som naturskogar med gamla träd och en varierad och flerskiktad struktur med god förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier,
- det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser i ett artrikt landskap under förutsättning att det inte påverkar naturvärdena negativt.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som reglerar skogsbruk och olika typer av exploatering,
- områdets skogar i huvudsak får präglas av intern dynamik och naturliga processer vilka kan efterliknas genom naturvårdande skötsel,
- skogar påverkade av skogsbruk restaureras för att utvecklas mot naturskogar med en varierad struktur, rika på ädellövträd, där också livsmiljöer kan nyskapas för att värna skyddsvärda arter,
- lämpliga åtgärder för att främja upplevelsevärdena vidtas.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller annan jordart
2. borra, spränga, schakta, gräva, dämna, dika, dikesrensa, fylla ut, tippa, anordna upplag eller utföra annan liknande åtgärd
3. anlägga väg, parkeringsplats eller vändplats
4. uppföra byggnad, ledning, mast, vindkraftverk eller annan anläggning
5. avverka, gallra, beskära, röja, så, plantera träd eller buskar eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller skada enskilda träd eller buskar
6. skada, ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grenar
7. sprida bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller annat jordförbättringsmedel
8. ändra växt- och djurlivets sammansättning genom att föra in, så eller plantera ut arter
9. utfodra vilt, sätta upp saltsten för vilt eller anlägga åtel

Följande åtgärder kräver Länsstyrelsens tillstånd:

10. gräva i vägområde, t.ex. nedgrävning av ledning
11. uppföra jaktorn
12. öppna upp siktgata för jaktens behov
13. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet
14. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande

Anmärkning:

Jaktpass får markeras med skylt

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet
2. att skötsel utförs som behövs för att bevara och utveckla naturvärdena:
 - avverkning av träd, tillskapande och utplacering av död ved (inkl. död ved från områden utanför reservatet), röjning av sly, veteranisering, flytt av vindfällan,
 - naturvårdsbränning,

- bekämpning av invasiva, främmande eller expansiva arter,
 - uppsättning av fågel-, fladdermus- och insektsholkar,
 - utsättning av i naturtypen naturligt förekommande arter,
 - skapande av jordblottor för att gynna växt- och djurliv,
3. parkeringsplats, informationsplats, strövstig och rastplats för allmänheten
 4. åtgärder för vetenskaplig undersökning med skriftligt tillstånd från Länsstyrelsen
 5. tillfälliga upplag i samband med skötselåtgärder
 6. användning av vägar i den utsträckning som behövs för att utföra skötselåtgärder enligt skötselplan

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området
Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. skada naturföremål eller ytbildning, t.ex. genom att gräva, borra, måla eller mejsla
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
3. plocka, skada eller gräva upp örter, svampar, mossor, lavar eller andra växter annat än plockning av enstaka exemplar av icke-fridlysta arter. Bär och matsvamp får plockas för husbehov
4. samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka exemplar av icke-fridlysta arter
5. framföra eller parkera motordrivna fordon eller släpvagn annat än på anvisad väg och anvisad iordningställd parkeringsplats
6. parkera eller ställa upp husvagn, husbil eller liknande mellan kl. 00.00 och 05.00.
7. störa eller skada djurlivet t.ex. genom närgånget uppträdande vid bo- eller lekplats

Följande åtgärder kräver Länsstyrelsens tillstånd:

8. vetenskaplig undersökning som omfattar åtgärder i C1-C7
9. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
10. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet

Föreskrifterna under C gäller omedelbart, även om de överklagas.

Föreskrifterna hindrar inte:

- förvaltaren eller den som arbetar på förvaltarens uppdrag att utföra de åtgärder som framgår av ovan angivna B-föreskrifter som behövs för reservatets vård eller uppföljning av bevarandestatus.
- normalt underhåll av ledning och ledningsgata, akuta reparationsåtgärder på ledning samt borttagande eller ersättning av ledning. Träd som fallit eller grenar som kapats vid åtgärder ska lämnas i naturreservatet.
- normalt underhåll av väg, vägområde eller stigar, inkl. saltning. Träd som fallit eller grenar som kapats vid underhåll ska lämnas i naturreservatet.
- åtgärder för vetenskaplig undersökning som Länsstyrelsen i förväg skriftligt har lämnat tillstånd till.

Med Länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrifterna ovan avses inte en dispensprövning utan endast att Länsstyrelsen i skriftlig form kan ge sitt tillstånd till en åtgärd efter att denna beskrivits på lämpligt sätt.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning, bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen och kulturmiljölagen.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Skälen för beslutet är områdets prioriterade bevarandevärden, naturtypen näringsfattig bokskog (9110) samt friluftsliv. Bildandet av naturreservatet bedöms främja bevarandet av de utpekade värdena.

Naturreservatets högsta biologiska värden är knutna till en äldre bokskog med inslag av övrigt löv och tall. Skogen tillhör traktens mest artrika med ett flertal rödlistade arter. Nordväst om området ligger i tur och ordning naturreservatet Gårdsby och Hemmesjö Bökeskog, kyrkoreservatet Skråhallabergen och naturreservatet Notteryd, vilka samtliga är skyddade områden som innehåller bokskog. Skydd av området bidrar därmed starkt till säkerställandet av traktens naturvärden knutna till bok samt utgör en förstärkning av områdets gröna infrastruktur med avseende på bokskog.

Naturreservatet är påverkat av skogsbruk, vilket har reducerat arealen gammal skog i området och bevarandevärdena hotas av fortsatt skogsbruk. För att gynna de prioriterade bevarandevärdena behövs föreskrifter och skötselåtgärder som möjliggörs i och med att beslut om naturreservat fattas. Skötselåtgärderna specificeras närmare i bilaga 2.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Området inventerades i samband med Länsstyrelsens bokskogsinventering i länet 2006. Naturvårdsverket förvärvade under 2019 det område som ingår i naturreservat från Växjö stift som en del i en större markbytesaffär omfattande flera fastigheter i Kronobergs län.

ÄRENDETS BEREDNING

Förslaget till beslut och skötselplan skickades den 5 september 2019 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar.

Myndigheter, ideella föreningar m.fl. har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget.

SYNPUNKTER PÅ FÖRSLAGET TILL BESLUT

Växjö kommun ställer sig positiv till bildande av naturreservatet och lämnar inga ytterligare synpunkter.

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till bildande av naturreservatet och lämnar inga ytterligare synpunkter.

E.ON Energidistribution AB förutsätter att befintliga elanläggningar i området kan bibehållas och att bolaget kan utföra kontroll och skötsel av dessa, vilket de också noterar att föreskrifterna tillåter. Vid kabelfel är det nödvändigt att bolaget får gräva i marken, vilket innebär att motordrivna fordon måste få framföras samt att schaktning/grävning måste vara möjlig även utanför vägar. Då befintlig kabel ligger i väggkant, kommer detta inte påverka naturreservatet märkvärt. Bolaget upplyser om att de har anslutningsplikt mot den som begär elanslutning inom området och att detta i så fall kan komma i konflikt med reservatets föreskrifter.

LÄNSSTYRELSENS BEMÖTANDE AV INKOMNA SYNPUNKTER

Eftersom det enligt reservatets föreskrifter är förbjudet att uppföra byggnad eller annan anläggning inom området kommer det inte heller att bli aktuellt med någon nyanslutning av elabonnetter inom reservatet, vilket innebär att E.ON:s anslutningsplikt mot den som begär elanslutning inom området torde sakna betydelse i naturreservatet. Föreskrifterna hindrar inte normalt underhåll av ledning och ledningsgata, akuta reparationsåtgärder på ledning samt borttagande eller ersättning av ledning. Träd som fallit eller grenar som kapats vid åtgärder ska lämnas i naturreservatet. Grävning i vägområde kräver Länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrifterna.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Tre delar av området är registrerade som nyckelbiotoper av Växjö stift. Dessa delar är även registrerade som värdekärnor i Länsstyrelsens bokskogsinventering från 2006. I bokskogsinventeringen registrerades följande rödlistade arter i området: kortskaftad parasitpik (VU), liten blekspik (VU), bokvärtlav (NT), bokfjädermossa (NT), lunglav (NT) och bokkantlav (NT). Området ingår i en värde-trakt för lövskogar i "Strategi för formellt skydd av skog i Kronobergs län" från 2006.

Eftersom området är beläget nära naturreservaten Gårdsby och Hemmesjö Bökeskog och Notteryd samt kyrkoreservatet Skråhallabergen bidrar de fyra områdena tillsammans till att förstärka naturvärdena i en större trakt då skyddsbesluten skapar konnektivitet mellan delvis likartade naturtyper. I det aktuella området kommer befintliga naturvärden att gynnas och nya naturvärden att skapas genom aktiva skötselåtgärder.

Bevarandet av naturvärdena går inte att förena med skogsbruk eller exploatering och ett långsiktigt skydd kan garanteras genom ett naturreservat. Utan ett beslut om naturreservat riskerar de höga naturvärdena gå förlorade genom avverkning

eller avsaknad av skötselåtgärder. Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om bevarandemålen uppfylls i enlighet med fastställd skötselplan.

Beslutet följer regionala och nationella riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Bildande av naturreservatet Risinge Bökeskog bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv". Målen uppfylls genom att sammanlagt 10,2 ha produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kap. miljöbalken.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Risinge Bökeskog
NVR-id	2051222
Län	Kronoberg
Kommun	Växjö
Natura 2000-område	-
Distrikt	Hemmesjö-Tegnaby
Gränser	Enligt karta, bilaga 1
Lägesbeskrivning	Ungefär 7 km öster om Växjö
Centrumkoordinater	X: 496206, Y: 6304228
Kartblad Index 100 km	63E
Naturgeografisk region	12a SÖ Smålands skog-/sjörik slätt
Huvudsaklig objektkategori	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde
Fastigheter och ägarkategori	Avstyckning från Naturvårdsverket fastigheten Växjö Hemmesjö 6:1 pågåar.
Servitut/rättigheter/ samfälligheter	<i>Gemensambetsanläggningar</i> Vikensved GA:1 Väg Hemmesjö 6:1 m.fl. Markkabel 10 kV <i>Ledningsrätt E.on Sverige AB</i>

Telefonledning

Ledningsrätt Skanova AB

Sakägare

Enligt bilaga 3

Areal

Totalareal 10,2 ha, varav 10,2 ha land och 0 ha vatten

Förvaltare

Länsstyrelsen i Kronobergs län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Naturreseptatet omfattar en bokskog belägen i ett kuperat område, huvudsakligen sluttande mot väst eller nordväst. Tre fuktstråk löper parallellt genom området från öst till väst. Längst i söder ligger den mest artrika delen, sluttande mot nordväst. Vid foten av sluttningen finns ett av fuktstråken, vilket bidrar till hög luftfuktighet på platsen, något som är gynnsamt för mossor och lavar knutna till bok.

Den nordvästra delen av området är utvecklingsmark bestående av lövrik ungskog. Andelen gran i ungskogen ökar successivt längre norrut i ungskogsdelen. I övrigt finns några mindre områden med äldre gran längs reservatets gränser. Förutom bok finns äldre björk, tall och asp i området. Föryngring av ung bok finns i hela området, inklusive i ungskogen. En enskild väg med mötesplatser på ett par ställen löper genom området i nord-sydlig riktning. Längre norrut längs vägen finns flera artrika bokskogar i Gårdsby och Hemmesjö Bökeskog, Skråhallabergen och Notteryd.

Skötselåtgärderna i naturreseptatet syftar till att bevara och restaurera områdets naturvärden för att på sikt skapa ett sammanhängande område där värdekärnorna befinner sig i kontakt med varandra och där arterna kan sprida sig inom området utan fragmenterande gränser. Reservatet ska på sikt också fungera som en spridningskälla för hotade arter till det omgivande landskapet.

KUNGÖRELSE

Länsstyrelsen kungör detta beslut i vår författningssamling. Vi för också in kungörelse om beslutet i ortstidning i enlighet med 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252). I detta fall för vi in kungörelsen i tidningen Smålandsposten. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen är införd i tidningen. Beslutet i sin helhet finns tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg.

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Se bilaga 5.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av vik. landshövding Kristina Zetterström med naturskyddshandläggare Love Eriksen som föredragande. I den slutliga handläggningen har också vik. länsrådet Stefan Carlsson, enhetschefen Martin Sjödahl, funktionschefen Elisabet Ardö, länsjuristen Saramaria Johansson och naturvårdsförvaltaren Ellen Flygare medverkat.

SÅ HÄR HANTERAR VI DINA PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

BILAGOR

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Sakägarförteckning och sändlista
4. Miljöbalkens regler om naturreservat
5. Överklagandehänvisning

Karta till beslut om naturreservatet
Risinge Bökeskog i Våxjö kommun

 Naturreservat

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet
0 50 100 m

